Toinen aalto: spinoneporukan invaasio Italiaan
Salla Finnilä

Halu tutustua spinoneen ja rodun kehitykseen nimenomaan italialaisena seisojana alkaa jo muistuttaa ö-luokan jenkkileffaa: jatko-osa joka vuosi. Tänä vuonna paikallinen rotujärjestö järjesti ilmaisnäyttelyn ja -kokeen, joiden tarkoituksena oli saada paikalle mahdollisimman paljon koiria rodun kokonaistilan kartoittamiseksi. Tilannetta kartoittamaan lähti myös suomalainen iskuryhmä.

Erikoisnäyttely
Kerttu Ylilauri

Mielenkiinnolla vajaan kymmenen suomalaisen spinoneharrastajan ryhmä odotti lauantaiaamuna 5.4.2008 alkavaa CISpin spinoneitten päänäyttelyä. Näyttelyyn oli ilmoitettu 173 spinonea, joista 104 valko-oranssia ja 69 ruskeapäistärikköä. Olemme Suomessa saaneet seurata spinoneita jo reilun 20 vuotta. Oli todella mielenkiintoista päästä näkemään minkälaisia rodun edustajia rodun kotimaassa arvostetaan.

Esillä oli spinoneita mm. Ruotsista, Hollannista, Englannista, Tsekeistä ja tietenkin Italiasta. Näyttelyalueella osa koirista oli vapaana, järjestyshäiriöitä emme huomanneet. Koirien luonteet olivat siis kunnossa: tyypillinen spinone ei räyhää eikä haasta riitaa.

Näkemissämme koirissa oli hajontaa kuten täällä meilläkin olemme saaneet havaita. Arvostelujen edetessä tuli selvästi esiin tyyppi mitä haettiin. Tiivistettynä se on rotumääritelmän keskivaiheilla oleva vahvaluustoinen vaivattomasti alaavoittaen liikkuva, karkean, tiiviin liioittelemattoman turkin ja paksun nahkan omaava spinone. Pitää huomioida kuitenkin, että vahvuus ei ole samaa kuin lihavuus. Spinonen rotumääritelmän aikanaan suomentanut Raija Tammelin kuvaa hyvin, millainen spinonen rintakehän tulee olla: ”kun ottaa urospinonen syliin ylhäältä päin, tulee sylin olla täynnä spinonea”.

Meitä kiinnosti kovasti millainen pää on italialaisten mielestä se oikean mallinen, siitä on täällä Suomessakin keskusteltu paljon, lähinnä koska usea suomalainen tuomari käsittää rotumääritelmän lauseen ”Muodoltaan soikea, kallon sivut laskevat hieman kuten harjakatto, niskakyhmy erittäin hyvin kehittynyt ja keskiharjanne selvästi erottuva…” siten, että kun panee kädet koiran pään päälle vastakkain, välin tulee täyttyä. Pyysimme tuomarin esittämään meille ihanteellisen pään, ja keskustelimme siitä. Kirveenterää muistuttava päänmalli on legendaa, sitä ei kuulemma enää löydy. Suomessa on nakattu muutoin erinomainen koira EH:lla kehästä maininnalla ”päälaen puutteena tasaisuus”. Tätä ei toivoisi tapahtuvan. (Vinkkinä ulkomuototuomareille: Tammelinin Raija tunnistaa oikean spinonen päänmallin:) Eihän se päänmalli pahemmin metsästystä haittaa, mutta pää on se, mistä rodun tunnistaa. Ennen vanhaan sanottiin, että jos koiralla oli voimakas niskakyhmy, se on älykäs. Lie samaa kansanperinnettä kuin kitalaen juomut.

Jostain kumman syystä tuomari valitsi parhaaksi valko-oranssiksi urokseksi korkean, kevyen ja ilmavalta vaikuttavan, huomattavasti muista luokkavoittajista poikkeavan nuoren spinkoneuroksen Baffo del Mucrone Del Caos. Tosin pikkuisen meitä hämmensi tuomarin näyttelyn ulkopuolinen toteamus ”pakko palkita koiria, jotka eivät oikeasti ole parhaita, koska niitä ei muuten tuoda näyttelyyn” - niin mihin sitä sitten voi uskoa ja luottaa?? Näyttelyissä politiikalla ja tuomareiden keskinäisellä kunnioituksella on muutekin aivan eri painoarvo kuin Suomessa, jossa tuskin kuulee tuomarin sanovan: ”Mitä sille muuta voi antaa kuin ERIn, jos se kerran on valioluokassa”. Nartuissa valinta osui

mielestämme oikeaan, Epithelium kennelin omistajan Paolo Amadorin kaunis valko-oranssi Belinda oli koko näyttelyn kaunein. Enemmistön matkalla olleiden mielestä se edusti oikeaa tavoiteltavaa spinonen rotutyyppiä.

Seminaari
Salla Finnilä

Näyttelypäivän päätteeksi C.I.Sp järjesti seminaarin, jonka tarkoituksena on valistaa harrastajia päivänpolttavista kysymyksistä. Kolme vuotta sitten aiheena oli jalostuksen johtoajatus ”parhaista käyttökoirista rotunsa tyypillisimmät edustajat”. Tänä vuonna puheena oli typistäminen, spinonen seisonta ja geenimateriaalin hyödyntäminen jalostuksessa. Suurimmat aplodit sai hallituksen neuvonantajana toimiva Metsästäjäliiton edustajana, joka suomi rankasti nykypäivän suojelupolitiikkaa. Typistyspuheenvuorossa mielenkiintoisin huomio oli, että typistettyjä spinoneita esiintyy maalauksissa varhaisrenessanssin ajalta: 1400-luvulla ei ole koirien esteettisyyttä mietitty, vaan typistyksen syy on puhtaasti metsästyksellinen!

Pääpuhujana oli tänäkin vuonna tri Luca Massimino, joka on yksi Italian arvostetuimmista yli- ja ulkomuototuomareista. Hänen aiheenaan oli spinonen seisonta. Hän painotti, että spinonen tulee käyttäytyä riistalla rauhallisesti. Rauhallisena hakijana spinone haistaa yleensä riistan kaukaa (kuten suomalainen kokenut koiramies kerran totesi: ”koirasi tietää taas, että tuolla hehtaarilla on lintu”), jolloin se merkitsee hajun seisonnalla. Jos kyseessä on jälki, koira purkaa seisonnan, mutta muussa tapauksessa se odottaa rauhallisesti ohjaajaa. Ohjaajan saavuttua koira lähtee tarkentamaan linnulle, kunnes saa sen piikkiin. Karkotus on Italiassa hylkäävä virhe, ja siihen tulisi tri Massiminon mukaan suhtautua jalostuksessa erittäin vakavasti.

Pitkä riistalle eteneminen on nimenomaan spinonen rotutyypillinen piirre. Vaikka spinone voikin riistasta tai maasto-olosuhteista johtuen pysähtyä seisontaan suoraan vauhdista, tri Massiminon mukaan spinonen tulisi lähestyä riistaa kaukaa aina kun siihen on mahdollisuus. Koira, joka ei tähän kykene, on menettänyt yhden rodunomaisista piirteistään ja italialaisten suuresti arvostaman ominaisuuden riistankäsittelyssä.

Avomaastossa koira ja ohjaaja nostavat linnun yhdessä ilmaan, mutta pensaikossa koiran täytyy hoitaa homma itse, joskaan ei samanlaisella räjähtävällä avanssilla kuin Suomessa. Minun ja Kertun ryhmässä oli koepäivänä hieno suoritus, jossa koira merkkasi linnun ja jäljitti sitä tiheässä pusikossa noin 70 metriä ennen kuin sai sen piikkiin ja päästiin tekemään riistatyö. Karkotuksen lisäksi jalostuksessa täytyy kiinnittää huomiota koiran etenemiseen: koiria, jotka eivät kykene etenemään riistalle tai nostamaan sitä italialaisittain ilmaan, ei tulisi käyttää jalostuksessa. Vaikka avanssi ei vastaakaan suomalaista ja italialainen koe on huomattavasti suomalaista suppeampi, koirista haetaan kuitenkin suunnilleen samoja ”henkisiä palikoita” kuin Suomessa, ja sikäläinenkin koe erottelee huonot koirat hyvistä. Palkitsemisprosentti on Italiassa hieman alhaisempi kuin Suomessa kaikilla roduilla keskimäärin.

Maastokoe Pian di Spinossa
Pasi Kohopää

Sunnuntaiaamuna aikaiseen suuntasimme hotellista nokkamme kohti Pian di Spinoa. Kokoontuminen oli sovittu paikalliseen baariin. Siellä meidät jaettiin ryhmiin, minä ja Leena pääsimme ryhmään 6. Meille suomalaisille Salla oli sopinut erikoiskohtelun, ja pääsisimme tuomarin ja maasto-oppaan kanssa

seuraamaan läheltä koiria. Muut joutuivat odottelemaan n. 200 m päässä. Maastot olivat lähellä Pian di Spinon kylää vuoristopellolla ja piikkipensaikoissa. Maastoon starttasi meidän ryhmässä 11 koiraa ohjaajineen.

Kokeessa näki monen tasoista ja ikäistä koiraa. Koirat olivat mielestäni rakenteeltaan hieman kevyempiä ja pienempiä kuin yleisesti ottaen Suomessa, mutta niiden luusto oli kuitenkin hyvä. Parhaimmilla koirilla riistainto oli kova ja hännäntöpöt heiluivat hakiessa. Näiden koirien hakuvauhti oli myös mielestäni hyvää, millaista Suomessakin näkee joskus. Maasto oli todella vaativaa vuoristoa, joka pisti koirien kunnon koville.

Onnistuneet riistatilanteet olivat harvassa, koska luonnon riista oli epätavallisen pitkällä olevan pesimiskauden vuoksi kovin arkaa. Harvoin näkee fasaanin karkkoavan n. 15 m koiran etupuolelta. Lisäksi hakua haittasivat lukuisat jänikset sekä kauriit. Monet koirat seisoivat hetken jäniksen hajuille ja purkivat seisonnan huomattuaan jäniksen lähteneen.

Meidän ryhmästä palkittiin yksi koira ensimmäisellä palkinnolla. Kuulemma muissa ryhmissä oli enemmän onnistumisia riistatöiden suhteen. Tuomari ja maasto-opas olivat erittäin mukavia ja pitivät meistä hyvää huolta. Muutenkin Italian reissu oli onnistunut, Kiitos kaikille mukanaolijoille!

Maastopäivä VIP-vieraille
Leo Mikkola

Maanantaiaamuna tapasimme kanakoiria ammatikseen kouluttavan Danilo Rebaschion, joka oli järjestänyt itselleen aikaa ja maaston esitelläkseen meille koiriaan, koulutustapojaan ja välineitään. Näytöksen aloitti 7-vuotias uros, joka oli saavuttanut käyttövalion arvon Italiassa, Kroatiassa ja Slovakiassa. Katsojille selvisi parissa minuutissa, että koiran ja ohjaajan ammattitaito on kiistatta huippuluokkaa: hakukuvio oli kuin suoraan oppikirjasta, eikä edes jänis saanut sitä pahemmin sekaisin. Hyvä haku johtaa yleensä myös riistalle, niin nytkin. Tehtiin fasaanilla tyylikäs riistatyö italialaiseen tapaan, jossa ohjaaja ja koira tavallaan yhdessä nostavat linnun. Rauhoitusaika kun oli, pudotusta ei nähty.

Haun aikana koirakko esitteli spinonelle tyypillistä nopeaa ravia, jolle koira vaihtoi pillimerkistä. Italialaiset arvostavat spinonella tämän tyyppistä hakutapaa suuresti, koska halutaan koiran etenevän ripeästi mutta tasaisesti ja maltillisesti, jotta mahdollisuus riistan riittävän aikaiseen vainuamiseen ja paikantamiseen olisi paras mahdollinen.

Danilo esitteli myös valjaat, joiden avulla ravia voidaan opettaa. Ravin opettaminen tuntui näin suomalaisesta spinoneharrastajasta lähinnä hifistelyltä, sillä oman kokemukseni mukaan spinone vaihtaa laukan raviin luonnostaan, jos vähänkin riistan hajuja on ilmassa, ja selvittää tilanteen. Mutta näköjään kaikkea voi myös opettaa.... Maastoon pääsi vielä 3,5-vuotias uros, jolla oli jo Italian KVA:n titteli ja 2-vuotias koulutusvaiheessa oleva uros, tyylikkäästi hakevia koiria kumpainenkin.

Kun kerran ammattimiehen tapaa niin täytyihän sitä kysyä, kuinka Hän rakentaa pikku-spinonesta KVA-tittelin omaavan metsästyskoiran. Hänen tyylinsä on pääpiirteittäin seuraava: Nuori n. 5–6 kk ikäinen koira viedään maastoon, jossa on riistaa, ja annetaan koiran vapaasti tutkia hajuja ja pöllyytellä lintuja ja jäniksiä, jos niitä sattuu löytymään. Ensimmäisenä syksynä, kun koira jo seisoo lintua, sen kanssa metsästetään vapaasti. Eli annetaan koiran varmasti herätä riistalle, minkä jälkeen alkaa

varsinainen koulutus. Peräänmenon kanssa ei kauan taivastella: jollei koira usko hyvällä, otetaan kovat otteet käyttöön kuten sähköpanta tai pienkaliiperinen ase, jolla pysäytetään (säikäytetään) koira!! Meillä Suomessa näitä välineitä ei tietenkään saa käyttää, ja kannattaa huomata myös, että jos koiralta menee uskallus etenemiseen, sillä ei Italiassa ole niin merkitystä kuin täällä meillä.

Hämmästystä herätti myös hänen suhtautumisensa noutoon, jota hän piti täysin luontaisena taitona, eikä sitä varsinaisesti opeta. Korkeintaan hieman viilausta siinä, että koira tuo linnun oikeaan osoitteeseen. Italian kokeissa ei pääsääntöisesti vesi- tai maanoutoa erikseen testata, mutta kokeissa koiran on noudettava pudotettu lintu, ja metsästysmaastotkin näyttivät olevan melkoista pensaikkoa, jossa noutava koira on jokseenkin välttämätön. Allekirjoittanut on ainakin käyttänyt aikaa runsaasti noudon opettamiseen/harjoitteluun – mitenhän koira on sen sitten kokenut? No, onhan se mukavaa ajanvietettä!

Päivän maasto-osuus päättyi aikanaan, ja lopuksi siirryimme kuohuvan lagerin ääreen, jossa iskimme hetken tarinaa Daniloa haastatellen. Tästä aloitimme paluumatkan kohti Milanoa tyytyväisinä kokemuksiimme spinoneiden kotimaassa.

Lopuksi

Matkaa suunnitellessani tavoitteenani oli näyttää, miten homma Italiassa pelaa niin hyvässä kuin pahassa ja miten italialaiset itse näkevät kansallisrotunsa. Käytännöt ja metsästystavat vaihtelevat, mutta tieto lisää ymmärrystä ja kunnioitusta ja laajentaa itse kunkin maailmaa. Ja asian ydin on molemmissa maissa sama: spinone on metsästyskoira ja rodun metsästysominaisuuksia pitää jokaisen vaalia. Rakenteen suhteen mielestäni ei ole niinkään tärkeää, kuka on erinomaisista se kaikkein erinomaisin, vaan millainen skaala koiria saa näyttelyssä ERIn – siitä kun suodattaa politiikan ja kumartelut pois näkee, että rotumääritelmä on varsin väljä. Punaisena lankana on metsästyksellisyys ja rotutyypillisyys. Kiitos hienolle ryhmälle hyvästä matkaseurasta ja omatoimisuudesta.
Kuvia reissusta: http://www.ylilauri.com/italia_maasto/index.html, http://www.ylilauri.com/Italia_nayttely/index.html, lisätietoa kokeiden eroista: www.spinone.fi, artikkelit.
Tante grazie, ancora quest'anno: Club Italiano Spinoni, Marco Lozza, Emidio&Antonietta Rusticali, Danilo Rebaschio, Club Cinofilo Forlivese, giudizi, accompagnatori, tutti i miei cari amici e spinonisti italiani per la vostra incredibile disponibilità, l'ospitalità ed un viaggio veramente meravigliosa! GRAZIE!

Kuvat ja kuvatekstit:
Kuva: kuva1 Kokeen paras koira Bil di Morghengo om. Egidio Villa Kuvaaja: Sanna Hietala
Kuva: Amadori Näyttelyn paras Belinda om. P.Amadori Kuvaaja: Kerttu Ylilauri
Kuva: kuva 1-1 1.Valkoisten urosten kolme parasta. Oikealla junioriluokan paras ja paras valko-oranssi uros Baffo del Mucrone Del Caos, 2. avoimenluokan paras uros Rubigno ja 3. valioluokan paras uros Ludstar Cicero Kuvaaja: Sanna Hietala